

יידישע

פעסטער צייטונג

די יום טוב וואכענליך... פרייטאג 8 נולדן 1885...

אויף דעזע צייטונג זאלן קאן יעדן מאן פרענוועירן... דאס דערקאנישן בעלזשע...

Budapest, 20. März 1885. בודאפעסט, פרייטאג ד ניסן ה-תרמ"ה. זעבעדנמער יאדראנגע Nr. 34

דער פאסט דער אנטיסעמיטען.

דיא דראצער פאליציי אהנטע עם פריינד נכסו, אלס זיא היטע פאר אכט מאנען דען גרעי- בישען היראטשיווילער דרי ברימאנט פערטא- מעטע, דאס זיא דען קאפף איינער שלאנגע צער- שמעטערט האט, דיא זיך זיט איינעס האלבען יאהרצענטס איס דען לייב דיטשלאנדס אינד אס- מעררייכ-אונגארנס הינגעלט, אינד דרען גיטען גיטע- שאן זא פיעל אינהיל געשליפעט האט. זיא אהנטע נכסו, דאס זיא דעם אנטיסעמיטעס דען שווע- סמען שלאן גיינבראכט, דער אהן בזי יעטצט איבער היינט געטראפפען האט. דיא זאכע האט אבער איינע פיעל זוכטיגערע בעדייטונג, אלס דאס זיך נכסו נאכא ווען אויף דיעזעלבע ציריקאפטען מאכטען, ווען זיך אויך נאך הייטע נכסו נאכא אין דער לאגע זינד, ווייילעכע אין איהרער גאנצען טרא- וויסע נאך געבויר צו ווירדיגען.

דיא שמערה אין מאנן אלס גייטטיגעס אבער- היינט איינער פארטראו, דיא עס זיך ציר אינאכע געמאכט האט, דיא ענטשיידונגסאנזענדען ווענע- פערפאלגונגען דעם מיטשעלאמערס הערוואפע- שווארען, אינד זא דיא שאנסען ערווענגענטשאפען איינזעען יאהרהונדערטען דען פארטייטט דער צייט מיט צו שמעלאמערסלעכער, גרוינעראפער- פונסטערייטע צו פערטייטען. זיא קינדען זיא אלס מאראלפערבעסערעך אן, דארויך, דאס זיא איינע קאנפעססאן פערפאלגונג אינד בעוועדען, אייס דע- רען לעהרע דיא ענטשיידונג איהרע מאראל גע- שאפט, אינד וועלכע דיא וועלט איס דעם היינטי- גען טויטע הערווינגערהאבען האט. דיא גייטטיגע ווא- פען מיט דער זיא דיעזע קאנפעססאן אינד דרען לעהרע אנווייפן, איז פלעגט אללע איס איה- צו ער קוועללע, אייס דען בעקען אינד געניש- טען דעם גראסען דריי טויט טויט, דען דיא אנט- סעמיטען מיט איינעס הייליגעשען אייגענען אינד דען זיא מיט שאפן דיא איהרען לעהרע, אינד וועווערע בעצייכען אלס שאפקערס, דיא שאנע- רערס דיא איטשאים, וואנדרס, גרייטערס, ווער- האוואוס אינד אללע דען קליינערען אינד אנט- רען יוהרס דייעזער פארטרא אללע שאפען איה- פאן וויסע, ראהלינג אינד דיא אנדערן מיטטער אינד לעהרע בעקענען זיך אפען גור אלס שילדע דעם גראסען וויסע דעם זיא גרענעציראזע פער- עהרונג ענטגענעבעריגען, ער צאהלטע אהנע- שמעלאמער גייטטיגע צו זינען פריינדען, בישאפע אינד קארדינאלע צו זינען גאנערן, אין דער רעזי- דענען דעם פריסטערעבישאפט פאן זאלעבורג, בע- וואונטע וויסעס זינע גלאנצענד אייגענדיכטעטע שבער, דער גרויזע מוכענערס האטעט איהן צו זיך פערטיפען אינד מעהרערע וואכען לאנג זיך זיך בעהאלטען, ער וואר נאכא דעם פריסטערשאס אין גראן דער פיר דען גראסען בייסטובען טאלמוד- געלעהרעטען טויפע צווייטערהונדע הענטע ער פער- קערטעט אייבערדעם מיט גראסען קאטארעווע פאן טהעאלאגען, דיא אללע פאלל בעוואונדערונג פאן דעם פראפעסער דעם היינטיגענעלעם שפראכען, אינד וואר דען נכסו האט דאך נאך קיין געלעהרער זאלבע לעהרען איס טאלמוד געטענעט אינד פער- אפענטליכט, וואר געדאדע דרי וויסעס.

דאס וואללען דענן דיא אנטיסעמיטען וואר- הייט זיא וואללען עם זא האבען, וואר עם איהנען וויסעס לעפערטע, אינד דארום ווארדע ער אלס האכטע מאלמודישע אויטאריטאט דער גענע- ווארט, אלס ערהאבענער באראקטער, דער גור דיא וואררהייט נכסו, דארגעשפילט אללע אנדערן ווארדען אלס יודען אינד ווידענקעכטע פערטירען, דענען מאן קיינען גלויבען שענקען דארף, וואר איבערהויפט יעדער בעוועדעלש אינד בעשיפטס ווארדע, דער עמוזאס בעהו פאטעטע, וואס דען אנט- סעמיטען דאס געשאפט צו פערדערען געאיי- געט וואר.

אינד גור ערשיינט פלאטליך דיעזער פער- הייטעלע דרי וויסעס אלס אנטעליטער שליס, דעסען גאנצעס לעבען נכסו איז, אלס איינע לאנגע קעטע פאן ליגען, שווינדעל אינד בעטרוג, ער בעטראג דאס ווענעטווס אין וועלכעס ער גע- בארען ווארדע, דען ער הייבעלעט פראמיטיקייט אויס גיטען דארום צו ציעהן, לענטע אבער זיין ווידענטווס אב, אלס ער האפעטע פאס פראפעס- טאנטסיס מערה נוצען ציעהן צו קאננען, ער בעטראג דען פראפעסאנטסיס, דען אלס די- זער אהן נכסו גיט בעטראגטע ווארדע ער קא- מהאליק, איס דעם קאטארעלישעס צאג ער דען מיטטען נוצען, אינד דיעזע האט ער אס שאנ- דיכטען בעטראגען, ער בעטראגט וויס אינד קינד, דיא ער אן עלערד אינד יאסמער צורקלעכע, ער בעטראג דיא מארכען מיט וועלכען ער זיך פערלאב- טע, ער בעטראג זינע פריינדע פאן וועלכען ער גערד ערשיינדעלע אס ערקלויכטעט אבער בעטראג ער דיא אנטיסעמיטאן, ער שווינדעלעט מיט זי- נעס נאמען, ער שווינדעלעט מיט דער פריינדשאפט, ער שווינדעלעט מיט דער ליבען, ער שווינדעלעט מיט דער געלעהרעוואקסיס.

שוים איהן אויך אן, אייערן גייטטיגען שטי- פאטראן דיא היינעלע אייערע וויסעסעס, אייערן געלעהרעטען אינד הייליגען, אייערן דרי וויסעס שטעלעט איהן נעכען דען פערליידער סטעינע, נעכען דען ערשטוואונטען ווערהאזיא, נעכען דען וועקסעלאלער איינזיש נעכען דעם מארדער פער- צעל, דיא אללע אירע ווארטעלעהר אינד פארטיי- מאנער זינד, וואר איהר דאן דען נאמען אנטיסע- מיט נאך אימער נכסו אלס בעלידינגען בעטראכ- טעט דאן זיך איהר ווארלעך ווירדען אייערע ווארטעלעהר אינד פארטיימאנער.

פאן דען צאהלאונען שווינדעליען דיא דרי וויסעס בעקאנעט, אויס קיינען אן שילד בעטראג- פערן ווארדען, וואר דעסען ווירדער האללענע פראפעסאט איהרע אים פרא, ווי ערהאלטען הייערדיק פאנגענדען האכטע אייגענעסאנטען בעריכט איס ווען.

ראהלינג אינד וויסעס.

מאן ווירד זיך נאך עראנענען דאס ציח צייט דעם טיטע פערטאדע פראפעסעס דער בעריכטעטע פראפעסאט ראהלינג זיך בערייט ערקלארען, ביא וועלכעס געריכטע אימער דען אמטאליד דארויף אבזעליגען, דאס דיא ווען זיט דען פארשיפטען דעם תלמודען אינד דעם ווארס בייסטובעלש צו איהרען מעות ביינען קורן דארויף ערקלארעט דרי ווארענעלע בלאך דען דאמאלס ראכטער פאן פארזירשאפ (נאכט ווען) וואר, הייטע אבער

אלס הייבטראסאכטאכענערדנעמער פאן קאלאמנא- אן דער שמעללע דעם פערשטארבענען אבער- ראכטענערס פאן קראטוי אים אסערייבישען פאר- לאמענטע וועט, דאס פראפעסאט ראהלינג דיא אוניווערזיטאט שאנדעט, אן דער ער איינען לעהר- שער צו איהר אבזעליגען, דרי בלאך דעפאניטע גלויבערייטע דרייטווענד טהאלער אינד ערקלארעט דיעזע צור פערפונג ראהלינגס צו שמעללען, ווען ער אים שטארקע זיין ווירד אים תלמיד אדער זינד אויך גור איינע זיטע רוכטען אינד פעהלעך- לאז צו לע זיך, ראהלינג וואללעט אבער 5000 דאמאלס אנטערקלארליבען אורזאכען דיא 5000 טהאלער נכסו ערווענען, אנדערען ליטעטע גענען דרי בלאך איינען פערליימונגספראצעס אין, באלד דארויף איז דער געלעהרעטע ראכטער צום הייבטראסאכטאכענערדנעטען געוואהלט ווארדען אינד דאס ווענער געשטארבענערעכט מיטעס ביים פארלאמענטע אים דיא איינזעלעפערונג בלאך'ס אנוועקען, דיא איינזעלענעדייט קאס צור אפגע- ליבען פערהאנדלונג אים הייבטראסאכע אינד דיא וואר עס דרי בלאך זעלבסט, דער אלס הויז ער- טע, איהן איינזעלעפערעך, דיא ער עס זיך צור איה- נאכע געמאכט האט, איינען מינאזירען, פערלא- נענען אינד דער געזעלשאפט פראכאס געפאהר- ליבען פגעטען צו געטלארשען, בלאך ווארדען אויך איינזעלעפערט, צור געריכטפערהאנדלונג אבער איז עס צווישען איהם אינד ראהלינג נאך נכסו געקאממען, טראצעדען זיטענע פאס אין איהר פערלייטען איז, זא אפט נאמליך דער טאט דער פערהאנדלונג איינזעלעפערען וואר, בעפאנד זיך דער קלאנער אימער, אויף רייזען אינד בלאך ווארטעט נאך הייטע פערנעבלעך, דאס דיא זאכע ענלעך אנטעטראפען ווערדען, זיא ווירד אבער ווארענליך נאך גיע אייגענטראגען ווערדען.

דעם שמעללעך זיך נאמליך הערען, דאס דער פאן דעם אנטיסעמיטען זא האכטעטאטעטע דרי וויסעס, דער פאר ווענענען טאנען אלס אפגע- טער שווינדלעך, אלס נאכא געמיינער באוועייכט ענטלאפט ווארדען איז, דאס דער עס וואר, אויף דען זיך ראהלינג גייטטיגע האטעט, דער איהן אבער שטאהליך אים שטיבע ליעס, וויסעס שפראטען שאנדליכער פאן פארשינגען אינד לינען שפראטען ענדער, ווענענענעלע פאן ראהלינג אפט צוירט ווארדען איז, קאס פאר צוויי יאהרען נאך פראג, וואר פאן ראהלינג ציר ארבערעוונג איינעס גראסען וויסענשאפטליכען פראפעסעסעס, גענען דיא ווען בעניטעט ווארדען איז וויסעס ערהיילט בעדייטערע געלדסטעטען, דאס ליטעפערע ער דיא אהרשיינענדיכטעטע לינען אינד פארשינע- נען אים דעם מאכמוד, דיא ראהלינג דאן אלס דאס אינד דיא איבעראלל פאן דעם אנטיסעמיטען אלס באאעט מינע גענען ווען איינזעלעפערע ווארדען, ראהלינג גלויבעט פלעווענעפעט אן דיא עכטהייט דער איהם פאן וויסענשאפטליכען שאנדליכקייטען אינד גינג אן וויסע דאס ער, דיא אויף וויסעס שטי- בער, דען היינעלען מאד מיט זינעס איידע ער קראפטען וואללעט, נאך דעם ענענדישען אויס- טרעטען דעם ראכטענערס בלאך, אינד נאכדעם ראה- לינג דיא פערזימדינגס קראנע איינזעלעפערע האט פארשינען וואר דען וויסעס פלעווענעפערע פערשינענע פארשינענע ווערדען ווען דיא וואר דען פראפעסאט ראהלינג, דיא קאס דארויך אין איינע פערזינעלעכע לאנג, דיא

נאך דאדורך געשטייגערט ווארדע, דאס ער זיך באלד איבערצייגט האטטע, דאס ער פאן יוסטוס אייף דער שאנדליכסטען ווייזע איררענעפיהרט וואר- דען זיך. דא וואלט ווארדע אבער איך אונטער דען קאללענען ראהלינגס רובבאר, דער באלד דא- הויף פערלאסטט ווארדע, אום איינען „לאנגערען ארלוויב“ אנצוזוכען, דער אבער איך נאך היימעגע- צו ענדען אימ.

יוסטוס קאם אינדעסס נאך אַסטרערידז, וואָ ער זיך אלס גרענישער דאָקטאָר איינמאָ אונד וואָ ער אינטער דעם נאָמען דרױ ברוּמאָניס בעררפּאָכע בערענדיגן היראָטשטינגעלייזן אונד אַנדערע שפּעצובענע שרייבע בענגע, דענען ערסט דאָ גאָצע פּאָליצױא פּאַר איינגען טאָנען איין יאהרעס ענדע בערייטעטע.

דא אַנטרעמיטישען בלאַטטער בעוואַהרען אַבער דיעזע אַנגעלעגענהייט מערענס שווינגען.

פאַם אַסטערידיישישען פאַרלאַמענטע.

בייא אינווערען אַסטערידיישישען נאכבארען וואָ דא 6 יאהרע זעיערנדע פּערזאָדע דעם רויכס- דאָסעטע אַלדז צו ענדע נעהט, פּלאַקקערט דאָ פּאַרטיילירענשאַפּט נאָר ווילד אין דאָ האָדע, וואָ דאָס בייא דער לאַפּע פּאַר דעם ערליאַשען דער פּאַלל צו זיין פּעללעטע. עס קאָמען דאָ דעבאַטען פּאַר, דאָ וויר בייא דען אַסטערידיישישען רובבאָניס ניכט געוואָהנט זינד אונד דערען לירענשאַפּטליכ- קייט אונס ליעבשאַפּט אָן דאָ אייפּערטטע דעם קראַפּטישען לאַנדטאָנעס עראַינגערט.

דאָ געמיינע דער לינקען דאָס אונס דאָ פּאַרטייא דער ווישאַפּטערידיישישען פּעפּאַסטינגס- שרייבען דאָ פּרייער דאָס הודיע דער גענייערונג אין האַרדען האַטטען, זינד מיט ביסטערעס נאָלל גענען דאָ ענענעוואָרטיגע סלאַווענאָידישע רובבאָניס גענייען ערפּלעלט, וואָ דאָס ווישאַפּטערידיישישען אַס- טערידז איבעראַלל צו גינגען דעם סלאַווע- סתום צו פּערררנגען וויכט. דער געאָרושע פּעפּ- פּאַסינגס פּערררנגען דער קאָאָרדאָן פּעפּ- פּאַסינגס פּערררנגען מיטוואָך דען דריטענענע- טען געפּהילען זייער פּאַרטייא איינזידיקע, ער בייאַכטע אינטער דעם הוישענען בייפּאַלע דער לינקען איינע נאנגע וויכע פּאַר פּאַללען פּאַר, וואָ דאָ גענייערונג און באַהרע אונד סאַהרען דער דייטשען אינטעררדיקען אונד פּערפּאַלענען ליעם, דאָ סלאַווען אַבער בענגענאָטישע.

פּאַר אינווען איינע געשאַדע דאָ איינגען דייטשלאַנד - אַנאָטע קאַנטיאָ אינטער אַנדערעס - וויר וועלעטען אַהענען אַלס אינווען שטאַטמעס- בייזערען צו, בליעכען אַבער טרייע אַסטערידיישישע.

האַטטען דאָ סלאַווען אייך זאָ געהאַנדעלט, ווענן דאָ איך אינווערער לאַגע געווענען וואָרען אונד רויכס- לאַנד זיך אינווערעהנט אונד דיעזע גענייערע האַט- טען זיך זינד אַרעפּעצילט. דאָס דיעזע גענייערונג דאָ דייטשען העראַב דריקען, דען סלאַווען אינטער- אַרדענע אונד צו דעם מאַכען ווילל, וואָס דאָ אי- סלאַווער און דאַלמאַציען אונד דאָ רומענען אין גאַליציען געוואָרען זינד . . .

בייא דיעזען וואָרטען שפּראַנג דער רומעני- שע אַבערררנגעטע דרױ טשעקאָוויסקי פּאַן ווינגעס זיטענע אונד אַיטשע צום זיטענע קאַנאַטעס הױן. ער- האָב דראַהינד דאָ פּייסט אונד שרייע אינדעס ער פּאַר עררענגען צושטעלעט: „אַסאַטען זאָ דאָ די- טשענען אין רומען“ בייא דיעזעס אים אַסטערידיישי- שען אַבערררנגענעווען נאָך גיע דאַנעווענען בענגעמען פּהר דאָ נאנגע לינקע עפּפּאַר, עס ענטשטאַנד אין פּרובבאַרער לאַרס, אונגעהאַרט! אַיפּערטענעט! פּאַרמ מיט דעם שטאַרע! הױנגס מיט איהם!“ אונד אַהליכע רופּע טאָנגען פּאַן זיטע דער לינקען דאָ גאַלערען בענגלייטעטען דערען רוף מיט שטרענגעסען ביפּאַלל אונד אַנדערשטען, דער פּראַוידענט לייטעטע און איינעס פּאַרמ, דאָ גלאַקע קאַנגעט אַבער און דעם ווייטען לאַרס דאָ הוּע ניכט הערשטעללען, ער ליעס ענדלדז דאָ גאַלערען רויטען, אייך דער זיך אייך דאָ פּרייא דעם אַבערררנגעטען קאַנטיאָ בעפּאַהר, דיעזע דען דרױ טשעקאָוויסקי ציר אַרדענע, דען דאָנן צווייא זייער פּרייערע אונטער דאָ ארמע נאָמען אונד אייך זייער פּלאַקע צוריקפּאַרשטען.

קאַנטיאָ קאַנן דאָנן זייער רעדע פּאַרטייעטען, דאָ ער פּאַלענערמאַסען שרייעט: „דאָ דייטשען ווערען מיט קראַפּט אונד ענטשענענעווען דאַפּר איינטרעטען, דאָס אַהענען ניכט איין גלייכעס לאָן צו טהייל פּעררענע, וואָ דען וושהקענען און גאַליציען, אַבער איך וואָרען זאָ אַלס דייטשער מאַנג, ביינגען זאָ עס ניכט דאַהן, דאָס דאָ גראַסע דרױ טשעקאָוויסקי ציר עררענעט ניכט געלאַנגע, דאָס אַי אַהרע שטאַמ- מעס ביי דער אין אַסטערידיישישע אים איינגענען פּאַרמ ערררנגע אונד טערידזיסט ווער דען (גראַסע בענייע- נינג און נאנגען הוינגע).

נאָך דער זיטענע נינג דרױ ווילאן טשעקאָוויסקי- מי אייך דען אַבערררנגעטען קאַנטיאָ צו אונד באַט אייך פּיערליכטע אום ענטשענענעווען, דאָ ער איהן טישערשאַנדען האַכע, ער גרענע זיך אייך אייך זייער גראַסע עררענעווען, דאָ ער אַפּט ניכט בעמיטטערן אים שטאַנדע אונט. קאַנטיאָ רויכטע טשעקאָוויסקי דאָ האַנד.

אין דער געשטריגען וויזונג פאַר איין נייער קנאַטעשאַפּט אונד טשאַפּט. איינמיטען דעם גראַס- טען סטולטעס שרייע דער- אַנטרענענע פּרייערע שפּאַרענע: „פּערלאַסטען וויר אַללע דען וואָ אונד איינליטע הױנגס, דאָ אַבער פּאַן דער לינקען פּאַרטייא געמאַנד דעם ביישפּיעלע שאַנערעס פּאַללעט, זאָ פּערוואַנדעלטע זיך פּלאַטצולד דער לירענשאַפּט ליעב סטולט און לייטע ווייטערקייט אונד שאל- לענדעס געלאַכטער. נאָטאַרליך אייך אַסאַטען דעם אַסטערידיישישען אישטאַציען.

יעצט ערהעבט זיך דאָ ביינען דרױ ב ל אָך, אונד געפּרשייטען איינע אַנגעלעגענהייט דאָ זעהר שטאַרע און דען מאַטאַראַפּאַלע פּאַרטייא גערט. דעם טאַפּעציערע שטענעלייזן אין קראַקויא אונד פּאַר 8 יאהרען זייען 16 יאהרען טאַכטער אים דעם הוינג פּערוואַנענען, דאָ פּאַליצױא נאָב זיך קיינע מאַהע זאָ אייפּצונווען, ענדלדז ערפּהר דאָ מיטטער, דאָס אַהרע טאַכטער אין איינעס קלאַסטער בייא וועלטישאַק זייא; זאָ רויזע דאָ. דאָ קאַנגע אַבער פּאַן דער אַבערען ניכט איינמאַל הױן דרױבניס ערהאַלטען, איהר קינד צו זעהען, נור דאָס האַרעט זאָ, דאָס דער גייסטליכע פּאַ- טער עבער האַרד אים קראַקויא זאָ דעם קלאַס- טער צוגעשיקט האַטטען, דיעזער אַבער, אַלס מער זאַה, דאָס דער אַיפּענשאַפּט אַרמ דעם מאַרבענס פּעראַרטען זייא, בראַכטע ער עס אַי פּערוואַנען אונד ליעס עס פּאַן אַרמ צו אַרמ שלעס- טען צו ענדע 1888 וואָר זאָ וועדער אין איינעס פּערוואַנענען אין קראַקויא, וואָ עס אַהר געלאַנג אַהרע עלטערן איינעס ווייש געווענענע ציילען צושאַפּטען צו לאַסטען, אין וועלכען זאָ שרייע: „אויס גאַט עס ווילל ען! ווענדע זי אַללעס אין מיך אַרמס פּיי- גער שרעקליכען לאַנגע צו בע- פּרייערען.“ דאָ מיטטער וואַנדטע זיך און פּאַסטער עבערהאַרד, דער אַהר פּערשפּאַך, זאָ צו איהר. דעם קינדע צו צוילאַסטען, ווענן זאָ זאָ טויפען לאַם טען דאָ טישער קאַנגע: זיך אַבער צו איינעס רע- לייגאַטעוועכעל ניכט הערבייילאַסטען, אונד זאָ ווירד איהר איהר קינד נאָך הויטע פּאַרענשאַפּטען, אָב אין אַיך טאַכטע מיר נון דאָ פּאַרנע עררובען, אָב אין אַסטערידז זאָ עטוואָ געשענען דאַר, אונד וואָ זיך דיעזער פּאַלל מיט דעם גרויזאַמען אַנגעליי- כעס רעכט פּרייער אַללע פּעריטאַנע.

פּרייערענע נייאָהויטען.

„אויך נייער רייזע לילע- מאַר דרױ אונטער דיעזער אינפּאַמען אַבערשייטע ערצאַהלע דאָס פּאַן דער קאַהאַלישען גייסטליכקייט

דער צוויש דער פּענעבונג ווירדן בעפּונדען האַבען ווירט יעצט אַבער ערפּילע טינגע אונד טאַכטאַרטייט ביסטע, אונד פּערישע זיך צו איהם. ער לאַסט זיך ערוועקן דורך טינגען סונד איהם דיעזען אַבענע צו שפּענקען, אָס פּעלעאָנגט איהן אינברוינגען, אום סטולליכען צווייטעשפּאַך דאָ זענע- ליע מיך דרױ איינצושוישען.

אין בליק דער איבערהאַנגען, איין צו וועהרטיש- גער פּרייער לייכטעסע איהר סטורמטאַה אונד אונד אַנט- לייפּען. זאָ דאָ ביז אַיף דעם ווענען דער בעסטעוונג- האַנד, זאָ אייפּצווישען אונד רויכטע דער פּלענערנען דאָ פּערוואַנען, אונד אייפּצווישען וואָהרליך זאָנס האַטטעטע דאָ דיעזע ביסטע ניכט בייא מיר אַיטענעשפּאַרען! איך ווערד זאָ ערפּילען, אונד נון ערפּאַהרס טאַכטאַהא קיין וואָרס פּאַן דינגע אונד טינגע געוויינטעס. בערייען דאָ גראַסע זינד, דאָ דאָ און דער ערדלעכען דער מיטען בענאַנגען, דאָס האַט פּיעל ווערענע נומ צו טאַכען. איך וויר אַללעס - אַללעס, ניכט דאָס אַלליין, וואָס מיין ערשאַקקענעס איינע זאַה, מיין בעקענעס פּאַר אים דינגע איינען טונדע ערפּאַהרס! אַבער אייך ווערדע דאָ פּענענען זינדען און טאַכטאַהא זינדען איך ווערדע דאָ פּענענען אום וויינעשוויללען, ווענן דאָ פּירדער דען זינג דער פּאַר- טען אונד עררעכענען בעררעכטעס, וואָ עס זיך צושטע פּרייער נאָטען דעם קאַנגע דער ווען.

מיראַם וואָ ערפּאַכט: אַבער זאָ אַפּטע זיך דריקטע סטורמטאַה געוואַנד און אַהרע צושטענערע לייפּען אונד שטאַטעלעטע נאָך איינען ביסטענען וואָרעט.

„דער עזר זייא פּענער מיט דרױ“ פּהר סטורמטאַה פּאַרם. „פּאַן מיט האַטס זאָ קיינען פּעריטאַה צו פּרייע-

ענדעלעכטעס, ערפּעלעכטעס ווייב! זאָ היין אונד ערהאַבען ביזם דוא, וואָ סטורמטאַה וועלכטס, גלאַנגערד נעהט דאָ אים דען שאַפּטען טערפּאַך, דאָ זיך אומלא- גערט האַטטען, וואָ דאָ זאָנגען אים ניידישעס געוואָל. אום פּערפּלענען אונד פּערינגען פּאַר דינגען שפּאַהלען. אום עס מיר דאָך, אַלס האַטטען מיר געפּרויבט, דאָ זייט אייפּערוויכטע איהר סטורמטאַה. מאַרטינטע פּרייער! אַלס אָב דאָס ווייב, דאָס מיר דער נאָטע יאַקאַבס אַלס דאָ איינ- ציג ווירדיגע נאָטען דעם מעסטאַס צונוואַנדט, פּאַן נע- טינגען ענטשליכען שוואַכען אונד לירענשאַפּטען הייס- נעווכט ווערען קאַנגען, איך קאַנגעט זיך בעסטער - נעה אונד רופּע מיר סטורמטאַה. איך זעהען מיר, מיט איהר צו רעדען.

מיראַם בעשטינע אַהרע זאָנפעט אונד ליעס זיך נאָך דעם הוינג דעם קאַנגעס פּאַן וואָ ביינגען. דאָס זאָס מיר סטורמטאַה איינזאָס און אַהרען נעמאַכען, הינגענעכען איה- רעם טראַכטאַלען שטענען. איין בליק קאַלטיע פּערוואַנע- דונג פּיעל איהרעם ערפּאַשענען איינע איהר דאָ איינ- טרעפּענע, מיראַם שפּאַרעטע פּאַר איהר ניעדער, סטורמטאַה זאַה מיט פּעריטאַנגען איהר זאָ העראַב.

„היינטע דער ווינגען!“ ריעט דאָ קענענע עזר קערישט, אונד האָב דאָ האַנדע פּלענערע צו דער שטייענע- נען עפּפּאַר. „פּעריצויע דעם שוואַכען און וויללענען וויינגע- דאָ האַטס גראַסעווישע טינגער נעשאַנט אונד דיעזע גראַס- מיטע האַט מיר טינגע נעוויש אונד ציר עיקענעטע אונד בעסטעוונג בעריכטע, האַבען סטוללישע מיט דער רוייאַנגען זינדען, וואָ זאָ וואָ אַפּטעטע פּאַר איהר טרעפּענע, אונד פּערישען מיר צו פּענענען, ווענן דאָס מיר אַללע לייטע

פּאַלליעטאָן.

דא אַפּער דער קאַבאַלאַ.

הייפּאַרטיע דאָסאָן אום דעם 17טען יאהרונדערט.

120 געפּאַרשענען.

איך וויסע וואָלל, ווער דרױ נאָך דיעזליכער וואָרע אַלס דאָ איינזאָטיקע, בעמקעטע מיראַם צאַרליך, דאָ פּאַפּעס, דערען זעלע רואַביסט. זאָ ווירד זיך ערהער- בען אונד עקוויקען מיט דעם פּרייען טהויא אַהרעס וואָר- טעס, זאָ זאָ אים זייע איינזייער צייט שפּילל אונד און זיך נעקערהט. פּעלייכעס ווענן זאָ אַהרע שפּעצען. אַהרע קלאַנגען פּאַר וויינעס אַהרע ענטשוללען דירשט, ווירדע זאָ וועדער פּאַר ווערדען. דאָך איך סטורמטאַה ביסטען, דרױ דיעזע אַבער אַפּען בעזען אים קאַקס צו שפּענקען? הייער זייט איהר אונגעשטאַרט אונד וויכער פּאַר פּעריטעס ציראַנגען.

אונד דאָ וועלכט וויללעס זאָ דאָס ביסטען? דיעס טאַכטאַהא איינענענט. דאָ וועלכט וויללעס זאָ הערשקען, מיראַם?

אונד דאָס ניכט? ווייט איך ניכט, דאָס איך מיר געס קאַנגעליכען געמאַל דאָס איינע גראַסע פּירדע בען הייער! דאָך דער מעסטאַס איך ניכט מיט וויינגע נע- טראַפּעטען פּאַן נאָטעליכען דינגען אין שפּיללער צוריקגע- צונענענען איינענענען! אונד מיט דאָ געמאַהלין דעם מעסטאַס ניכט דאָ פּרייערע ווענען, דאָ מיט אַהרעס וואָרס דאָס הייער דעם טרענענען איינענענט? פּענערען איך סטורמטאַה ווענענער אַלס דאָ?